

EURÓPAI KÖZPONTI BANK

EURÓPAI KÖZPONTI BANK

AZ EURÓPAI KÖZPONTI BANK VÉLEMÉNYE

(2011. március 17.)

az Európai Unió működéséről szóló szerződés 136. cikkének azon tagállamok stabilizációs mechanizmusa tekintetében történő módosításáról szóló európai tanácsi határozat tervezetéről, amelyek hivatalos pénzneme az euro

(CON/2011/24)

(2011/C 140/05)

Bevezetés és jogalap

2011. január 10-én az Európai Központi Bank („EKB”) az Európai Tanácstól azt a felkérést kapta, hogy alkosson véleményt az Európai Unió működéséről szóló szerződés 136. cikkének azon tagállamok stabilizációs mechanizmusa tekintetében történő módosításáról szóló európai tanácsi határozat tervezetéről, amelyek hivatalos pénzneme az euro ⁽¹⁾ (a továbbiakban: a határozattervezet).

Az EKB-nak a vélemény meghozatalára szolgáló hatásköre az Európai Unióról szóló szerződés 48. cikkének (6) bekezdésén alapul. Az Európai Központi Bank eljárási szabályzatának 17.5. cikke első mondatával összhangban a Kormányzótanács fogadta el ezt a véleményt.

Általános észrevételek

1. Monetáris unióban a megerősített költségvetési és makrogazdasági felügyelet a megfelelő eszköz az olyan nagyságrendű és komolyságú államadósság-válságok kockázatának minimalizálására, mint amilyent az Európai Unió a közelmúltban tapasztalt. Ebből a célból az EKB ugrásszerű változást szorgalmazott a gazdasági és monetáris unió („GMU”) gazdasági kormányzásában, amelynek egy olyan mélyebb gazdasági uniót kell eredményeznie, mely arányos az azon tagállamok által már elért gazdasági integráció és kölcsönös függőség fokával, amelyek hivatalos pénzneme az euro. Az ilyen ugrásszerű változásra az EKB 2010. június 10-i „Reinforcing economic governance in the euro area” (A gazdaságirányítás megerősítése az euroövezetben) című tanulmányában tett javaslatot, illetve ebből a célból konkrét jogi javaslatokat fogalmazott meg az Európai Unió gazdaságirányítási reformjáról szóló, 2011. február 16-i CON/2011/13 véleményében ⁽²⁾.
2. Amennyiben az államadósság-válságok kockázata ilyen megerősített költségvetési és makrogazdasági felügyelet alatt is jelentős marad, illetve az euroövezet egésze stabilitásának megőrzése céljából kívánatos létrehozni egy olyan állandó válságkezelési keretrendszert, amely végső megoldásként átmeneti pénzügyi támogatást nyújthat a piaci finanszírozás területén nehézséggel szembesülő azon tagállamoknak, amelyek hivatalos pénzneme az euro. Egy ilyen keretrendszert oly módon kell kialakítani, hogy az minimumra szorítsa az erkölcsi kockázatot és megerősítse a megelőző költségvetési és makrogazdasági korrekciók támogatását.
3. A közelmúltban azok a tagállamok, amelyek pénzneme az euro, megerősítették elhatározásukat az euroövezet stabilitása megőrzését célzó fellépés mellett, és ebből a célból összeállítottak a Görög Köztársaság számára egy kétoldalú hitelekkel álló csomagot, valamint létrehozták a *European Financial Stability Facility*-t („EFSF”) mint olyan kormányközi euroövezeti átmeneti eszközt, amely a nehézségekkel

⁽¹⁾ Lásd az Európai Tanács 2010. december 16–17-i ülésének következtetéseit.

⁽²⁾ A Hivatalos Lapban még nem tették közzé. Lásd az EKB elnökének a Kormányzótanács 2010. november 4-i ülését követő bevezető nyilatkozatát.

küzdő tagállamoknak nyújt támogatást. Az EFSF az Európai Unió európai pénzügyi stabilizációs mechanizmusa („EFSM”) mellett működik, és – a Görög Köztársaságnak nyújtott hitelcsomaghoz hasonlóan – az abból történő finanszírozásra szigorú feltételek vonatkoznak, amelyeket a segítséget igénylő tagállamok, illetve az azon tagállamok nevében eljáró Európai Bizottság tárgyal le, amelyek hivatalos pénzneme az euro, az EKB-val és a Nemzetközi Valutaalappal történő egyeztetés mellett, továbbá a feltételeket a támogatást nyújtó azon tagállamoknak is jóvá kell hagyniuk, amelyek hivatalos pénzneme az euro.

4. Ilyen előzmények után és megismételve a költségvetési és makrogazdasági felügyelet további, a CON/2011/13 véleménynek megfelelően történő erősítésére vonatkozó felhívását, az EKB üdvözli a határozattervezetet. A 136. cikk új (3) bekezdése a határozattervezet valamennyi tagállam általi jóváhagyását követően kerül bele az Európai Unió működéséről szóló szerződés („EUMSZ”) szövegébe. Ezzel összhangban azoknak a tagállamoknak, amelyek hivatalos pénzneme az euro, létre kell hozniuk az európai stabilizációs mechanizmus („ESM”) ⁽¹⁾ néven ismert, állandó mechanizmust. Az ESM-et akkor kell aktiválni, ha az elengedhetetlen az euroövezet egésze stabilitásának megőrzéséhez, valamint ennek keretében átmeneti pénzügyi támogatás is kizárólag szigorú feltételek mellett nyújtható. Az ESM az EFSM és EFSF jelenlegi átmeneti megoldásainak helyébe lép, amelyek 2013 júniusáig vagy tevékenységük befejezésének időpontjáig hatályban maradnak.
5. Az EUMSZ 136. cikke új (3) bekezdésének szövege emellett – és már hatálybalépése előtt – segít értelmezni az EUMSZ 125. cikkének hatályát (és ezáltal megerősíti azt) az euroövezet egésze pénzügyi stabilitásának megőrzése tekintetében, vagyis az átmeneti pénzügyi támogatás aktiválása elviekben megfelel az EUMSZ 125. cikkének, feltéve, hogy az elengedhetetlen a pénzügyi stabilitás megőrzéséhez és arra szigorú feltételek vonatkoznak. Az EUMSZ 136. cikkének új (3) bekezdése az Unió hatásköreit sem bővíti.
6. Az ESM pontos kialakításával kapcsolatban már folynak a szükséges előkészületek. Négy olyan jellemző van, amely javítaná az ESM eredményességét és elősegítené annak működését: a) azt a nemzetközi közjog hatálya alá tartozó olyan Szerződés útján kell létrehozni, amelyet jóváhagynak azok a tagállamok, amelyek hivatalos pénzneme az euro, annak érdekében, hogy nemzeti jogszabályaik összeegyeztethetők legyenek a Szerződés rendelkezéseivel; b) az ESM-en belüli döntéshozatalnak a hatékonyságát kell előnyben részesítenie, például az ESM azon tagállamok kölcsönös egyetértésével való aktiválásának előírásával, amelyek hivatalos pénzneme az euro; c) a Szerződések teljes mértékű betartása mellett az ESM számára lehetővé kell tenni megfelelő eszköztár alkalmazását annak érdekében, hogy képes legyen sikeresen felvenni a harcot súlyos piaci egyensúlytalanságok tovagyrúzése ellen; valamint d) az ESM-nek tiszteletben kell tartania a körültekintő, a hatékony és eredményes pénzgazdálkodás elveit, valamint külső és belső könyvvizsgálók általi ellenőrzés alatt kell állnia.
7. E négy fontos jellemzőn túlmenően alapvető fontosságú az, hogy az ESM védelmet kapjon a válságkezelési mechanizmusokban rejlő erkölcsi kockázatok ellen. Az olyan garanciák, mint az IMF adóssághenntarthatósági elemzésekben, programtárgyalásokban és finanszírozásokban való részvétele, az IMF-gyakorlatnak megfelelő, nem kedvezményes feltételek, valamint a pénzügyi támogatás feltételül szabott költségvetési és makrogazdasági korrekciós programok támogatásban részesített tagállamok általi betartásának rendszeres és szigorú ellenőrzése, elengedhetetlenek ahhoz, hogy erős és tartós ösztönzést nyújtsanak a megbízható költségvetési és gazdaságpolitikák megvalósításához azokban a tagállamokban, amelyek hivatalos pénzneme az euro. Az ilyen garanciák továbbá támogatják az Unió fentiekben említett, megerősített költségvetési és makrogazdasági felügyeleti keretrendszerének eredményességét.
8. A határozattervezet kulcsfontosságú eleme az, hogy uniós mechanizmus helyett egy kormányközi mechanizmusról rendelkezik. Az EKB támogatja az uniós módszerhez való visszatérést, valamint támogatná, hogy a szerzett tapasztalatokkal gazdagodva az ESM egy megfelelő időpontban uniós mechanizmussá váljon. A köztes időre az EKB azt a megoldást szorgalmazza, hogy az ESM aktiválásához vezető körülmények elemzése és pénzügyi támogatás feltételei tekintetében az uniós intézmények kapjanak kiemelkedő szerepet, tekintettel azok szakértelmére és arra, hogy a kollektív uniós érdekekre összpontosítanak.
9. Az EKB és az eurorendszer szerepét illetően: noha az EKB az ESM fiskális megbízottjaként tevékenykedhet az Európai Központi Bank és a Központi Bankok Európai Rendszere Alapokmányának 21.2. cikke szerint, ugyanúgy, mint az Unió középtávú pénzügyi támogatási mechanizmusa ⁽²⁾, az

⁽¹⁾ Lásd az eurocsoport 2010. november 28-i állásfoglalását.

⁽²⁾ Lásd a tagállamok fizetési mérlegéhez középtávú pénzügyi támogatási mechanizmus létrehozásáról szóló 332/2002/EK rendelet módosításáról szóló tanácsi rendelet iránti javaslatról szóló, 2009. április 20-i CON/2009/37 EKB vélemény (HL C 106., 2009.5.8., 1. o.) 1. pontjának második albekezdését.

EFSM és az EFSF esetében, az EUMSZ 123. cikke nem tenné lehetővé, hogy az ESM a KBER Alapokmánya 18. cikkének értelmében az eurorendszer ügyfelévé váljon. Ez utóbbival kapcsolatban az EKB emlékeztet arra, hogy a monetáris finanszírozás EUMSZ 123. cikkében rögzített tilalma a GMU jogi szerkezetének egyik alappillére⁽¹⁾ mind a tagállamok költségvetési fegyelme okán, mind pedig az egységes monetáris politika, illetve az EKB és az eurorendszer függetlensége sérthetlenségének megőrzése érdekében.

10. Az EKB bátorítja a tagállamokat a határozattervezet mihamarabbi elfogadására annak érdekében, hogy az a megadott időpontban (2013. január 1-jén) hatályba léphessen.
11. Az EKB ajánlja a határozattervezet jogtechnikai tekintetben történő módosítását. A melléklet tartalmazza a magyarázattal ellátott szerkesztési javaslatot.

Kelt Frankfurt am Mainban, 2011. március 17-én.

az EKB elnöke
Jean-Claude TRICHET

⁽¹⁾ Lásd az EKB 2010. májusi Konvergenciajelentésének 24. oldalát.

MELLÉKLET

Szerkesztési javaslatok

Az Európai Tanács által javasolt szöveg	Az EKB által javasolt módosítás ⁽¹⁾
Módosítás	
2. cikk, második albekezdése	
„Ez a határozat 2013. január 1-jén lép hatályba feltéve, hogy az első bekezdésben említett valamennyi értesítés megérkezik ...”.	„Ez a határozat 1. cikke 2013. január 1-jén lép hatályba feltéve, hogy az első bekezdésben említett valamennyi értesítés megérkezik ...”.

Magyarázat

Az EU Szerződés 48. cikkének (6) bekezdésével összhangban csak a határozattervezet 1. cikke lép hatályba 2013. január 1-jén – amennyiben a nemzeti jóváhagyási eljárás addig az időpontig befejeződik –, illetve a nemzeti elfogadási eljárás befejeződését követő, későbbi időpontban. A 2. cikk, amely a tagállamok nemzeti elfogadási eljárás befejezése tekintetében fennálló értesítési kötelezettségéről rendelkezik, a határozattervezethez hasonlóan az EUMSZ 297. cikke (2) bekezdése második albekezdésének megfelelően lép hatályba (azaz az Európai Unió Hivatalos Lapjában való közzétételét követő huszadik napon, amennyiben a határozattervezet más időpontot nem határoz meg), az EU Szerződés 48. cikke (6) bekezdésében az ezen egyedi értesítési kötelezettség hatálybalépésére való hivatkozás hiányában.

⁽¹⁾ A szövegben vastag betűvel szedve szerepel az EKB által beillesztésre javasolt új szöveg.